

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060406

DOM
2024-07-01
Stockholm

Mål nr
P 2540-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-02-06 i mål nr P 4792-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

Pulparummet AB, 556778-9911
Apotekaregatan 12
413 19 Göteborg

Ombud: J H

Motpart

1. Stadsbyggnadsnämnden i Göteborgs kommun
Box 2554
403 17 Göteborg

2. M K P

3. T L

4. A S F

5. G S F

6. E W

Dok.Id 2081606

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

7. L W

SAKEN

Bygglov för tillbyggnad av ett enbostadshus samt installation av eldstad på fastigheten X i Göteborgs kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Pulparummet AB har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa Stadsbyggnadsnämnden i Göteborgs kommuns beslut att bevilja bygglov.

Stadsbyggnadsnämnden i Göteborgs kommun har medgett bolagets yrkande om ändring.

M K P, T L, A S F, G S F, E W och **L W** har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har anfört väsentligen detsamma som i mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg.

Mark- och miljödomstolen gjorde en korrekt bedömning av varsamhets- och anpassningsaspekterna vid prövningen av bolagets tidigare bygglovsansökan. Samma bedömning borde göras av denna ansökan eftersom ritningarna exteriört skiljer sig mycket lite åt.

Apotekaregatan utgör primärt en genomfart för bilar som ska till och från småhusområdet. Vägens karaktär bidrar till att fastigheten har en låg exponeringsgrad. Överhuvudtaget har fastigheten ett förhållandevis undanskymt läge. Sikten från den högt trafikerade Per Dubbsgatan hindras till stor del av ett bullerplank och därifrån är endast taket och överdelen på byggnaden synliga. Bullerplanket, och det förhållandet att marken söder om Per Dubbsgatan sluttar söderut, medför att den nya byggnadsdelen knappt kommer att vara synlig från det hållet. Sett från Apotekaregatan kommer den nya byggnadsdelen att placeras längre in på fastigheten än den befintliga byggnaden, dvs. bort från gatan. Som framgår av ansökningshandlingarna kommer den därtill att underordna sig befintlig byggnad i höjd och storlek. Sammantaget gör det att den befintliga sydöstra fasaden och takkuporna fortfarande kommer att vara synliga och

läsbara när man passerar fastigheten på Apotekaregatan. Det stämmer inte att tillbyggnaden skulle skymma den befintliga byggnadskroppen i någon större omfattning. Byggnaden syns inte bäst österifrån, utan snarare söderifrån varifrån den befintliga byggnaden inte skymms överhuvudtaget. Groventrén kommer inte att vara iögonfallande.

Området är inte så tyst och orört som motparterna antyder. Störningarna från Per Dubbsgatan är betydande. Vidare är området inte enhetligt byggt med viss stil. Byggnaden på fastigheten Y, som ligger mitt emot fastigheten X, är uppförd i en helt annan stil. Påverkan på området och dess kulturmiljö är begränsad och kraven i 2 kap. 6 § och 8 kap. plan- och bygglagen (2010:900), PBL, är uppfyllda. Kommunens åsikt i frågan ska tillmätas stor betydelse vid bedömningen. Motparternas argumentation handlar i princip uteslutande om allmänna intressen, dvs. intressen som egentligen ska bevakas av det allmänna. Deras bedömning i fråga om anpassning och varsamhet ska därför väga relativt lätt. En i detaljplan medgiven byggrätt, i form av antal kvadratmeter, ska få tas i anspråk genom t.ex. en tillbyggnad om det sker på ett tillräckligt varsamt sätt vilket är fallet här.

Nämnden har vidhållit sin bedömning och tillagt i huvudsak följande.

Fastigheten X ligger vid Apotekaregatan som primärt utgör genomfart för bilar som ska till och från småhusområdet. Mot Per Dubbsgatan, som är en genomfartsled för bil- och kollektivtrafik, avskärmas fastigheten av ett bullerplank. Sammantaget har fastigheten en låg exponeringsgrad, vilket påverkar vilka krav som kan ställas på anpassning och utformning. Den sökta åtgärden utförs på en villa med nationalromantisk stil men med begynnande inslag av tjugotalets nyklassicism. Vad gäller planlösning och utvändig utformning är åtgärden ändrad jämfört med det tidigare, upphävda, bygglovet. I fråga om volym, höjd och placering är åtgärden dock inte ändrad. Utvändiga ändringar innebär att tillbyggnaden inte påverkar upplevelsen eller läsbarheten av den ursprungliga byggnaden negativt. Tillbyggnaden är tillbakadragen från Apotekaregatan och underordnar sig huvudbyggnaden vad gäller volym, höjd och utformning. Den ursprungliga byggnaden är fortsatt tydligt urskiljbar och originalvolymens siluett mot gata bibehålls. Originalbyggnadens proportioner förvanskas

därmed inte. Tillbyggnaden samspelar med originalbyggnaden, med stående träpanel och fönster där material och färg har plockats upp från originalbyggnaden. Åtgärden strider inte mot förvanskningsförbudet eller varsamhetskravet i 8 kap. 13 § respektive 17 § PBL.

M K P och **T L** har anfört i huvudsak följande.

De instämmer i länsstyrelsens bedömning. Tillbyggnadens form och volym kommer att ändra områdets karaktär. Tillbyggnadens storlek överstiger vida den på garage och carportar i området. Det förhållandet att fastigheten ligger på en höjd – där höjdskillnaden mot Askimgatan är cirka 10 meter – medför att tillbyggnaden kommer att upplevas som särskilt stor. Detta gäller även om tillbyggnaden ligger något indragen från den befintliga byggnaden. Tillbyggnaden upplevs, med sin design, volym och karaktär, som en fristående byggnad och strider mot 8 kap. 13 och 17 § PBL.

Apotekaregatan används mycket av gående och cyklister och är en del av den rekreation som Botaniska trädgården och Änggårdsbergen erbjuder. Den påverkan som tillbyggnaden får på omgivningen kommer således att drabba fler än de närmaste grannarna.

A S F och **G S F** har anfört i huvudsak följande.

Främre Änggården är, tillsammans med Landala Egnahem, Göteborgs bäst bevarade villaområde och har en unik miljö som kommer att förstöras av den nya bebyggelsen. I Stadsbyggnadskontorets och Stadsmuseets bevarandeplan beskrivs miljön i Främre Änggården som i helhet bevarad och med flera mycket värdefulla exempel på tidsypisk bebyggelse. Området karaktäriseras av stora villor belägna mitt på tomterna. Någon tillbyggnad av motsvarande storlek har inte tidigare tillåtits i området. Om den sökta åtgärden beviljas kommer det att innebära en kumulativ risk för området, efter-som liknande tillbyggnader skulle kunna uppföras på övriga fastigheter i området.

På Apotekaregatan råder förbud mot motortrafik i ena riktningen och gatan trafikeras endast av bilar från de fyra fastigheter som har infart från Apotekaregatan. Gatan

används primärt av flanörer och cyklister. Tillbyggnaden kommer att vara det första som möter gående och cyklister på Apotekaregatan och kommer att synas över bullerplanket på Per Dubbsgatan. Den befintliga byggnaden syns bäst från öst och från den vinkeln kommer hälften av byggnaden att skymmas. Tillbyggnaden kommer även att blockera utsikten mot det tidstypiska Annedalshemmet. Tillbyggnaden innebär att den befintliga byggnadens symmetri bryts och att de i dag så lika byggnaderna på fastigheterna Z och X kommer att se helt olika ut. Tillbyggnaden innebär även åverkan på den befintliga byggnadens fasad. Groventrén avviker från de tidstypiska och väl utformade dörrpartier som övriga byggnader i området har. Tillbyggnaden är genom sin placering, storlek, höjd, utformning och materialval inte förenlig med anpassningskravet i 2 kap. 6 § PBL.

E W och **L W** har anfört i huvudsak följande.

Det nu aktuella bygglovet strider än mer mot varsamhets- och anpassningskraven än den tidigare bygglovsansökan. Byggnaderna är som mest synliga från Apotekaregatan i ungefär sydlig riktning, vilket innebär att blickfånget kommer att hamna på anslutningen mellan byggnaderna. På ritningen över den befintliga byggnadens sydvästra fasad finns inte burspråket med. Anslutningen mellan orangeriet och den befintliga byggnaden kommer att ge ett asymmetriskt intryck och övergången mellan den befintliga byggnadens stengrund och profilerade fotlister och tillbyggnadens raka fasadbräddor och låga sockel kommer att upplevas som konstig. Upplevelsen av den befintliga byggnaden kommer därigenom påverkas negativt. De nyligen uppförda takkuporna, som inte syns på bygglovsritningen, påverkar helhetsintrycket och behöver därför tas i beaktande vid bedömningen av hur väl tillbyggnaden är anpassad till den befintliga byggnaden. Tillbyggnaden innebär vidare att ett fönster och stora delar av fasaden och sockeln på det befintliga huset behöver tas bort vilket inte är reversibelt. Med sin höjd och placering underordnar sig tillbyggnaden inte den befintliga huvudbyggnaden. De stora glaspartierna, det täta balkongräcket med överdel av glas, den låga grunden och koppartaket gör att tillbyggnadens karaktär tydligt avviker från den befintliga byggnadens. Detta, i kombination med den osymmetriska sammankopplingen och påverkan på den befintliga fasaden, medför att tillbyggnaden strider mot 8 kap. 13 och 17 § PBL.

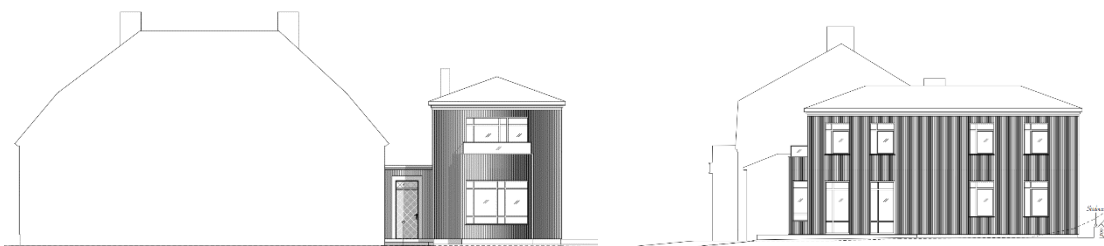
I stadsplanen anges att hus ska uppföras fristående och inte får inredas för mer än en familj. Avsikten med denna formulering kan inte ha varit att godkänna två separata huskroppar sammanbundna med ett orangeri eller skärmtak. Tillbyggnaden strider således mot syftet med stadsplanen. Detta gäller även om den ena huskroppen inte innehåller något kök och därmed, enligt underinstanserna, inte kan betraktas som en separat bostadslägenhet. Tillbyggnaden kommer att innebära en förtätning som påverkar upplevelsen av villaområdet menligt, eftersom husen behöver luft omkring sig för att komma till sin rätt, och strider därför mot 2 kap. 6 § PBL.

Apotekaregatan är inte primärt en genomfart för bilar som ska till och från småhusområdet. Däremot är Apotekaregatan vältrafikerad av gående och cyklister och har därför en hög exponeringsgrad. Det enskilda intresset av att uppföra en tillbyggnad av den nu aktuella omfattningen kan inte anses vara så stort att det väger upp den skada som åtgärden skulle innebära på områdets karaktär.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Utgångspunkter för prövningen

Målet avser en ansökan om bygglov för tillbyggnad av ett enbostadshus på fastigheten X i Göteborgs kommun. För området gäller en stadsplan från 1917 vilken enligt övergångsbestämmelserna till plan- och bygglagen (2010:900), PBL, gäller som detaljplan. Enligt planen ska husen uppföras fristående, inte uppta en större yta än 300 kvm och får inte inredas för mer än en familj.

Fasader mot sydväst och sydost (utsnitt).

Området är sedan 1987 utpekade som riksintresse för kulturmiljövården (Slottsskogen – Botaniska trädgården – Änggården (O 2:7) med följande motivering: ”Radhus- och villaområdet Änggården som speglar utvecklingen inom planering och arkitektur under tiden från 1910- till 1940-talen. (Bostadsområde).” I värdebeskrivningen nämns som uttryck för riksintresset bl.a. stora trävillor i anslutning till sjukhusområdet ovanför, planmönster, gatukaraktär och grönska samt bebyggelsens utformning.

Änggårdens villaområde – Norra delen (Änggården 18:B) ingår vidare i Göteborgs kommuns bevarandeprogram för särskilt värdefull bebyggelse och bedöms ha ett stort kulturhistoriskt värde. Stadsplanen för området upprättades av Anders Lilienberg på 1910-talet. Området är relativt glest bebyggt med friliggande villor inramade av radhuslängor i norr och väster. Villorna är av trä i 1½–2 våningar och utformade i nationalromantisk eller klassicistisk stil. Karaktäristiskt för byggnaderna är de branta tegeltäckta sadeltaken som ibland är brutna eller valmade, fönster som är smårutindelade eller indelade i 6–8 rutor samt entrédörrar av trä, ofta med dekor och omsorgsfullt utformade omfattningar. Enligt bevarandeprogrammet är miljön som helhet välbevarad. Bland villorna finns flera mycket värdefulla exempel på nationalromantisk arkitektur, bl.a. längs Apotekaregatan. Ett par nya villor har uppförts på tomter som avstyckats från ursprungliga tomter med stora trädgårdar.

Mark- och miljööverdomstolens bedömning

Mark- och miljööverdomstolen instämmer inledningsvis i underinstansernas bedömning att åtgärden är planerlig och inte innebär en betydande olägenhet för omgivningen i den mening som avses i 2 kap. 9 § PBL.

Mark- och miljööverdomstolen instämmer vidare med underinstanserna att den i målet aktuella bygglovsansökan är en ny ansökan som ska bedömas fristående från tidigare prövning. Prövningsmyndigheten, eller domstolen, är alltså inte bunden av de bedömningar som har gjorts i det tidigare ärendet.

En bygglovsprövning i ett område som omfattas av en detaljplan innefattar inte någon direkt prövning av om åtgärden påtagligt kan skada riksintressen m.m., eftersom 9 kap.

30 § PBL inte hänvisar till 2 kap. 2 § PBL. Att byggnaden ligger inom ett område av riksintresse för kulturmiljövården kan ändå få betydelse vid bedömningen av om den ansökta åtgärden är lämplig med hänsyn till stads- och landskapsbilden samt natur- och kulturvärdena på platsen, se 2 kap. 6 § PBL. Detta gäller särskilt vid tillämpning av en stadsplan tillkommen långt innan bestämmelserna om skydd av riksintressen infördes i lagstiftningen, vilket är fallet här. Om en åtgärd bedöms medföra en påtaglig skada på de värden som konstituerar ett riksintresse ligger det i sakens natur att den inte är förenlig med anpassningskravet i 2 kap. 6 § första stycket 1 PBL. (Se rättsfallet MÖD 2013:17 samt Mark- och miljööverdomstolens domar den 11 juni 2020 i mål nr P 9344-19 och den 9 november 2021 i mål nr P 13581-20.)

Den befintliga byggnaden på fastigheten X är ritad av arkitekten Nils Olsson, i nationalromantisk stil med begynnande inslag av 20-talets nyklassicism, och är en av de stora trävillor som tydligt omfattas av riksintressets värdebeskrivning och kommunens bevarandeprogram. Både området och byggnaden hyser således särskilda kulturhistoriska och miljömässiga värden. Mark- och miljööverdomstolen instämmer i mark- och miljödomstolens och länsstyrelsens bedömning att tillbyggnaden genom sin placering, volym och gestaltning innebär en förvanskning av både bebyggelseområdet och den befintliga byggnaden och att den därför strider mot anpassningskravet i 2 kap. 6 § första stycket 1 PBL samt förvanskningsförbudet och kravet på varsamhet i 8 kap. 13 och 17 § PBL.

Det allmänna intresset av att byggnaden och området inte förvanskas väger tyngre än det enskilda intresset av att uppföra tillbyggnaden. Det är därmed inte oproportionerligt att avslå ansökan om bygglov.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Karin Wistrand, tekniska rådet Johan Hjalmarsson, hovrättsrådet Catharina Adlercreutz, referent, och tf. hovrättsassessorn Johan Corell.

Föredragande har varit Carolina Fredin Haslum.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-02-06
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr P 4792-22

PARTER

Klagande

Pulparummet AB, Apotekaregatan 12, 413 13 Göteborg

Ombud: J H

Motparter

1. Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun, Box 2554, 403 17 Göteborg

2-3. M K P och T L

4-5. A S F och G S F

6-7. E W och L W

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut 2022-10-17 i ärende nr
403-23119-2022, se bilaga 1

SAKEN

Bygglov för tillbyggnad av enbostadshus samt installation av eldstad på fastigheten
X i Göteborgs kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun (nedan nämnden) beslutade den 16 maj 2022 (dnr 2022-002716) att bevilja bygglov för tillbyggnad av enbostadshus samt installation av eldstad på fastigheten X i Göteborg (prövningsfastigheten).

Länsstyrelsen Västra Götaland (nedan länsstyrelsen) upphävde efter överklaganden nämndens beslut, se bilaga 1.

Pulparummet AB har nu överklagat länsstyrelsens beslut.

YRKANDEN M.M.

Pulparummet AB har yrkat att mark- och miljödomstolen med ändring av länsstyrelsens beslut ska fastställa nämndens beslut att bevilja bygglov. Till stöd för sin talan har bolaget anfört i huvudsak följande.

Bakgrund och tidigare prövning

Grundläggande för nu aktuell prövning är att bolaget tidigare haft en snarlik ansökan uppe för bedömning i mark- och miljödomstolen, som meddelade dom den 17 mars 2022 i mål nr P 5310-21. Domstolen upphävde det bygglovet eftersom man ansåg att följderna av lovet skulle bli att byggnaden innehöll planstridiga två lägenheter.

I nu aktuell ansökan har det tydliggjorts att tillbyggnaden inte kommer kunna utgöra en separat lägenhet. Exteriört är den enda förändringen - jämfört med vad mark- och miljödomstolen prövade i mars 2022 - att man numera binder samman de båda byggnadskropparna med ett orangeri, i stället för med ett tak som var fallet i den förra prövningen.

Mark- och miljödomstolen upphävde som sagts bygglovet med hänvisning till att det skulle bli två lägenheter, men fann i övrigt 1) att det var fråga om en tillbyggnad

till det existerande bostadshuset, och 2) att åtgärden inte stred mot förvanskningsförbudet eller varsamhetskravet i 8 kap. 13 respektive 17 §§ PBL. Domstolen skrev en utförlig motivering till varför man ansåg att tillbyggnaden varken stred mot förvanskningsförbudet eller varsamhetskraven. Även om mark- och miljödomstolen inte hänvisade till 2 kap. 6 § PBL och de varsamhet- och anpassningskrav som finns däri, kan domen inte tolkas på annat sätt än att domstolen ansåg att även dessa aspekter uppfylldes i ansökan.

Varsamhet och anpassning

I nu överklagat beslut har länsstyrelsen frångått den bedömning som mark- och miljödomstolen gjorde i P 5310-21 beträffande varsamhet och anpassning.

Länsstyrelsen anför inledningsvis i sin bedömning att *ansökan innehåller ett flertal förändringar i förhållande till det tidigare prövade förslaget, bl.a. avseende tillbyggnadens planlösning och utvändiga utformning*. Med anledning av detta anser man att mark- och miljödomstolens dom i P 5310-2021 inte är bindande för prövningen i målet.

De utvändiga förändringar som gjorts jämfört med den förra ansökan är marginella (berör endast anslutningen mellan de två byggnadskropparna) och inte sådana att de påverkar den bedömning som mark- och miljödomstolens gjorde i den tidigare prövningen. Pulparummet anser således att länsstyrelsen borde ha följt mark- och miljödomstolens resonemang och varit lojala med det som mark- och miljödomstolen anförde beträffande varsamhet och anpassning.

Länsstyrelsen har nu beträffande varsamhet och anpassning anförde bl.a. att det i dag inte finns några tillbyggnader *som påtagligt inverkar på byggnadernas och områdets ursprungliga och välbevarade karaktär*. Beträffande att tillbyggnaden underordnar sig huvudbyggnaden och har en något tillbakadragen placering, som mark- och miljödomstolen anförde i sin dom, anför länsstyrelsen nu tvärtom att *Den föreslagna placeringen av tillbyggnaden kommer därmed inte att upplevas som tillba-*

kadragen, utan den kommer tydligt avvika från det bebyggelsemönster som är utmärkande för Ånggården med stora och påkostade friliggande villor. Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att tillbyggnaden genom sin volym och utformning avviker från det särskilt värdefulla områdets karaktär och att den därmed inte är lämplig.

Länsstyrelsen har vidare ett ganska långt resonemang om att tillbyggnaden medför ingrepp i huvudbyggnadens välbevarade fasad och att den södra fasaden därmed kommer få ett *mycket förändrat utseende, som påverkar de kulturhistoriska värdena på ett negativt sätt*. Länsstyrelsen anför att *den tillkommande byggnadens sammanbyggnad med den ursprungliga byggnaden påverkar upplevelsen och läsbarheten av den ursprungliga byggnaden negativt och att tillbyggnaden kan mot bakgrund av denna bedömning inte anses som underordnad den kulturhistoriskt värdefulla huvudbyggnaden*.

Länsstyrelsen har avslutningsvis även synpunkter på materialval och anser att flera av utformningsdetaljerna är främmande för området, vilket även det — enligt länsstyrelsens mening — innebär att tillbyggnadens utformning inte underordnar sig huvudbyggnaden. De tycker heller inte att tillbyggnaden bidrar till en god formverkan.

Av länsstyrelsens argumentation är det uppenbart att de trotsar mark-och miljödomstolens dom i P 5310-21 och att de i stället vidhåller den bedömning, vad gäller varsamhet och anpassning, som man gjorde i det beslut som föregick domstolens prövning och som underkändes genom domstolens dom. Beslutet är således illojalt mot överinstansens bedömning vad gäller varsamhet och anpassning.

Det finns i detta fall ingen anledning för mark- och miljödomstolen att göra någon annan bedömning än vad man gjorde i P 5310-21. Den exteriöra förändring som skett — byte från tak till orangeri som anslutning till den befintliga byggnaden — har inte någon negativ påverkan på varsamhets- och anpassningsbedömningen.

För att ändå bemöta det som länsstyrelsen anfört i sina beslutsskäl vill bolaget anföra följande.

Bolaget har i samband med ansökan låtit ta fram ett *Antikvariskt utlåtande och kontrollplan avseende tillbyggnad* daterat 2022-04-25. Utlåtandet visar att tillbyggnaden inte kommer innebära några påtagliga negativa konsekvenser för den befintliga byggnaden och miljöns kulturhistoriska kvaliteter, förutsatt att man använder sig av hög material- och utförandemässig kvalitet. Så kommer också att ske och kan också säkerställas genom startbeskedet och kontrollplanen.

Bolaget har vidare låtit arkitekterna i yttrande närmare förklara sina tankar bakom utförandet av tillbyggnaden och kommentera länsstyrelsens beslutsskäl. Som framgår förklarar man där varsamheten i tillbyggnadens anslutning till bostadshuset och även att själva fasadåtgärden är reversibel, tvärtemot vad länsstyrelsen antagit. Man förklarar även de materialval som man gjort och visar att t.ex. koppar — vilket länsstyrelsen ansåg var främmande — redan i dag finns representerat på den befintliga byggnadskroppen. Bedömningen att åtgärden är varsam och uppfyller anpassningskraven styrks således. Mot bakgrund av ovan så finns det heller ingen risk för påtaglig skada på riksintresset.

Sammanfattningsvis har länsstyrelsen försökt hitta skäl för att frångå mark- och miljödomstolens dom i mål nr P 5310-21. Sådana skäl finns dock inte och därför borde de ha varit lojala mot mark- och miljödomstolens bedömningar i dessa delar.

Det finns hur som helst inga skäl för mark- och miljödomstolen att göra en annan bedömning än den som man gjorde i mars i år. Att domstolens domskäl var korrekta vad gäller anpassning och varsamhet framgår även av *Antikvariskt utlåtande och kontrollplan avseende tillbyggnad* samt *Yttrande från arkitekt* daterat 2022-10-17.

Övriga frågor

I övrigt har länsstyrelsen delat nämndens bedömningar att det är fråga om en till-

byggnad och inte en ny separat byggnad, att ansökan är planenlig och att de justerade ritningarna innebär att det nu - till skillnad från förra gången - fortfarande kommer vara endast en lägenhet i byggnaden samt att åtgärden inte kommer medföra några betydande olägenheter för grannarna.

Dessa bedömningar är korrekta och det är således enbart frågan om varsamhet och anpassning som skiljer länsstyrelsen åt från övriga prövande instanser.

DOMSKÄL

Tidigare måls betydelse för bedömningen

Pulparummet AB har ägnat stort utrymme åt att argumentera för att länsstyrelsen i aktuellt ärende inte har varit lojal mot mark- och miljödomstolens bedömning i mål P 5310-21 och anför även att domstolen i detta mål saknar anledning att göra någon annan bedömning än vad man gjorde i det tidigare målet. Klaganden vill göra gällande att de utvändiga förändringarna är marginella och inte påverkar mark- och miljödomstolens tidigare bedömning.

Som klaganden själv anför är nu aktuell bygglovsansökan ändrad jämfört med den tidigare ansökan. Detta innebär att möjligheten att bevilja bygglov för nu aktuella åtgärder, låt vara att de i mycket överensstämmer med tidigare ansökta åtgärder, ska bedömas fristående från tidigare bedömningar. Prövningsinstanserna, dvs. länsstyrelsen och domstolen själv, är därför på intet sätt förpliktade att följa bedömningen i det tidigare ärendet.

Mark- och miljödomstolens bedömning i sak

De tillämpliga bestämmelserna framgår av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen har gått igenom överklagandet och handlingarna i akten. Klaganden har anført att det – tvärt emot vad länsstyrelsen angett – finns koppar detaljer på befintlig byggnad samt att själva fasadåtgärden är reversibel. Dessa förhållanden är dock enligt mark- och miljödomstolens bedömning inte avgörande för frågan om den ansökta tillbyggnaden kan beviljas bygglov.

Mark- och miljödomstolen delar länsstyrelsens bedömningar att aktuell åtgärd är förenlig med detaljplanen och inte medför betydande olägenheter för närboende. Liksom länsstyrelsen bedömer domstolen vidare att tillbyggnaden genom dess volym och utformning inte underordnar sig huvudbyggnaden och därmed strider mot varsamhetskravet i 8 kap. 13 och 17 §§ PBL. Frågan om skada på riksintresse ska inte prövas i ett bygglovsmål inom detaljplan, eftersom den ska anses vara prövad i detaljplanen. Dock bedöms att den lovsökta åtgärdens större volym och byggnadshöjd skulle medföra skada på främst områdets kvaliteter, vilka kommer till uttryck i det utpekade riksintresset med värdebeskrivning. Vid sådant förhållande kan åtgärden, som länsstyrelsen funnit, inte anses lämplig med hänsyn till anpassningskravet i 2 kap. 6 § första stycket punkt 1 PBL.

Domstolen bedömer sammanfattningsvis att det inte kommit fram något som föranleder domstolen att ändra länsstyrelsens beslut och att överklagandet ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 27 februari 2023.

Susanne Lindblad

Gunnar Åkerlund

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Susanne Lindblad, ordförande, och tekniska rådet Gunnar Åkerlund.